

0‘zbekiston Respublikasi
Sog‘liqni Saqlash vazirining
2025 yil “23” iyundagi 180-son
buyrug‘iga
Ilova

“SUYAK BUTUNLIGINING BUZILISHLARI”

NOZOLOGIYASI BO‘YICHA TIBBIY XIZMAT KO‘RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI

TOCHKEHT 2025

"KELISHILGAN"
RITOATM direktori
M.E. Irismetov

» _____ 2025 yil

**«SUYAK BUTUNLIGINING BUZILISHI» NOZOLOGIYASI BO'YICHA
MILLIY KLINIK STANDARTLAR**

TOSHKENT 2025

MILLIY KLINIK STANDART NOZOLOGIYASINING NOMI (KODI), TASHXISLASH VA DAVOLASHGA JALB ETILADIGAN MUTAXASSISLAR NOMI

XKT-10/11 bo'yicha kodlanishi:	Nozologik nomlanishi:	Nozologiya bo'yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar		Nozologiya bo'yicha stasionar sharoitda tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar	
		Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar	Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
M 84.1/ FB80.8 M 82.2/ FB80.9 M 96.0/ FC01.0	Singan joyning bitmasligi (soxta bo'g'im) Singan joyning sekin bitishi. Suyak bitgandan keyingi yoki artrodezlashdan keyingi soxta bo'g'imlar	Ortoped Oilaviy shifokor	Ortoped Oilaviy shifokor Pediatr	Ortoped	Qon tomir jarroxi Oilaviy shifokor Pediatr Revmatolog Endokrinolog

“SUYAK BUTUNLIGINING BUZILISHLARI” NOZOLOGIYASI BO'YICHA

REJALI TASHXISLASH, DAVOLASH, REABILITASIYA va DISPANSERIZASIYA TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Stasionar yordam*				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		

Asosiy mutaxassis (shifokor) maslahati	Tibbiy ko'rik Shikoyatlar: Soxta bo'g'im sohasidagi og'riq va deformatsiya, patologik harakatchanlik, segmentning kaltaligi va xarakat va tayanch funksiyasining buzilishi. Anamnezdan - sub'ektiv yoki ob'ektiv sabablarga ko'ra suyak butunligining buzilishlari mavjud. Ortopedga yo'llanma berish	Oilaviy shifokor	Ortoped	Ortoped	Ortoped	Ortoped	1 marta		
Izox:									
Mutaxassis (shifokor) maslahati (qo'shimcha)	Terapevt Anesteziolog-reanimatolog Nevrolog Qon tomir jarroxi Oilaviy shifokor Pediater Revmatolog Endokrinolog				+	+	1 marta		
Izoh: operativ davolanishga tayyorgarlik davrida o'tkaziladi.									

Asosiy laborator tekshiruvlar	Operatsiyadan oldingi laborator tekshiruvlar							
	<ul style="list-style-type: none"> • Qon gruppasi • Qon umumiy taxlili; • Siydik umumiy taxlili; • qon gruppasi va rezus-faktor; • koagulogramma • qon bioximik taxlili; • qonda RW va OIV taxlili; • Gepatit V Ekspres-usul • Gepatit S Ekspres-usul • EKG. 		+	+	+	+	1 marta	
Izoh: Bu nozologiya uchun spesifik laborator tekshiruvlar mavjud emas. Laborator tekshiruvlar jarrohlik muolajasidan oldin o'tkaziladi.								
Qo'shimcha laborator tekshiruvlar	Qonda kal'siy, fosfor va ishqoriy fosfataza, Vitamin D.		+	+	+	+	1 marta	
	Siydik umumiy taxlili		+	+	+	+	1 marta	
Izoh: kattalarda va konservativ davo samaradorligi past bo'lgan bolalarda qon zardobida kalsiy, fosfor va ishqoriy fosfataza va D vitamini miqdorini aniqlanadi. Laborator tekshiruvlarni tor doiradagi mutaxassis maslahatiga ko'ra yoki davolanish jarayonida ko'rsatma bo'lganda takroriy o'tkazilishi mumkin.								

1. Bisfosfonatlar	yo'riqnoma bo'yicha	+	+	+	+	+	yo'riqnoma bo'yicha	yo'riqnoma bo'yicha
-------------------	---------------------	---	---	---	---	---	---------------------	---------------------

Izoh: Rentgenologik tekshiruvda suyakning sekin bitishi aniqlanganda. Shakllangan yolg'on bo'g'imda dori-darmon bilan davolash samarasiz.

REJALI JARROHLIK AMALIYO'I

Davolash tadbirlari (operativ davo)	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Stasionar yordam		
	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolaja nomi					
1. Ilizarov bo'yicha osteosintez. 2. Ortopedik moslama implant va plastina o'rnatilgandan keyin suyak sinishilarida osteosintez. 3. AO yoki LSP plastinasi bilan tashqi osteosintez. 4. Intramedulyar bloklovchi shtiftlar yordamida osteosintez. 5. Bek bo'yicha tunnelizasiya operatsiyasi. 6. Masqulet texnikasi 7. PRP terapiyasi	qo'llanilmaydi	qo'llanilmaydi	qo'llanilmaydi	+	+
Izoh: Suyak bitmaganligi aniqlangandan keyin (soxta bo'g'im)larda o'tqaziladi.					

(DAVOLOVCHI OVQATLANISH/PARHEZ)

Ovqatlanish tartibi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha
---------------------	---

	Ambulator yordam		Stasionar yordam		
	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Parhez stoli va uning davomiyligi					
Stol №15	+	+	+	+	+

DISPANSERIZASIYA

(SOG‘LOM KONTINGENT DISPANSERIZASIYA SI/”D” NAZORATGA OLINGAN BEMOR DISPANSERIZASIYA SI)

Dispanserizasiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OShP/OP	KTMP	Tadbirlar	Dispanserizasiya tadbirlari
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Stasionardan keyingi kuzatuv	+	+	1 marta	1 yil
	2. Dispanser nazorati	+	+	1 marta	Holati yaxshilanguncha
	...				
Izoh: Qo‘shimcha yondosh kasalliklari aniqlanganida boshqa tor mutaxassislari ko‘rigidan o‘tkaziladi.					
Instrumental tekshiruvlar	1. Rentgenografiya.		+	1 marta	
Izoh; davolash natijasini nazorati uchun o‘tkaziladi					

BIRLAMCHI, IKKILAMCHI VA UCHLAMCHI PROFILAKTIKA/ SKRINING

Profilaktika tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OShP/OP	KTMP	Tadbirlar	Reabilitasiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Stasionardan keyingi kuzatuv	+	+	1 marta	1 yil
	2. Dispanser nazorati	+	+	1 marta	1 yil
	...				
Izoh:					
Laborator tekshiruvlar	Qonda vitamin D mikdori(ko'rsatma bo'yicha)		+	1 marta	1 yil
Izoh: D vitamini standart profilaktikasining past samaradorligida, suyak to'qimasi butunligi buzilishi bor bemorlarni davolash davrida vitaminning yetarli dozalarini belgilash uchun qonda D vitamini darajasi aniqlanadi.					
Instrumental tekshiruvlar					
	1. Rentgenografiya.				
Izoh; davolash natijasini nazorati uchun o'tkaziladi					
Profilaktika usullar	1. Birlamchi profilaktika stasionar sharoitda (tuman, viloyat shifoxonalari va respublika travmatologiya markazlarida ortoped-travmatolog tomonidan) soxta bo'g'im bilan og'rigan bemorlarni o'z vaqtida davolash (singan joyning yomon bitishi, singan joyning sekin bitishi, sinishning bitmasligi).	+	+	1	1 yil
	2. Ikkilamchi profilaktika jarroxlik amaliyotidan keyin ambulator sharoitida (jarroxlik amaliyotidan keyin 6 oygacha) kuzatuv ostida bo'lgan bemorlar oyiga	+	+	1	1 yil

	kamida bir marta ortoped-travmatologlar tomonidan to'liq (singan joyning yomon bitishi, singan joyning sekin bitishi, sinishning bitmasligi) tekshiruvga chaqirilishi kerak suyak bitgunga qadar. Jarroxlik amaliyoti bajarilgan bo'g'imlarda xarkat xajmi chegaralanganda qo'shimcha chora tadbirlar buyuriladi				
	3. Uchlamchi profilaktika 6 oydan boshlanadi. Bu vaqtda soxta bo'g'im bilan og'riغان bemorlar (singan joyning yomon bitishi, singan joyning sekin bitishi, sinishlarning bitmasligi) kuniga bir necha marta fizioterapiya o'tkazishlari kerak. Jarayonlar reabilitolog nazorati ostida amalga oshiriladi.	+	+	1	1 йил
	4. Ushbu nozologiyada skrining usullari mavjud emas.				

Izoh: Profilaktik chora-tadbirlar oilaviy shifokor va ortoped-travmatolog shifokorlari tomonidan amalga oshiriladi.

Profilaktika tadbirlari (medikamentoz)		OShP/OP	KTMP	O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
Profilaktik fito/dori vositalarining (xalqaro patentlanmagan) nomi	Profilaktik fito/dori vositalari dozirovkasi va qo'llanilishi				
1. Vitamin D	yo'riqnoma bo'yicha	+	+	yo'riqnoma bo'yicha	yo'riqnoma bo'yicha

Bisfosfanatlar	yo'riqnoma bo'yicha	+	+	yo'riqnoma bo'yicha	yo'riqnoma bo'yicha
...					
Izoh: Profilaktik chora-tadbirlar oilaviy shifokor va ortoped-travmatolog shifokorlari tomonidan amalga oshiriladi. Suyak to'qimasi butunligi buzilishi bor bemorlarni mavjud profilaktika standartlariga muvofiq o'tkaziladi.					

REABILITASIYA

Reabilitasiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	OShP/OP / KTMP	Stasionar sharoitida	Tadbirlar minimal soni	Reabilitasiya muddati
konservativ davolash	1. Massaj	-	+	-	Har 3 oyda 1 marta	1 yil
	fizioterapevtik muolajalar	-	+	-	Har 3 oyda 1 marta	1 yil
	3.DJT	+	+		muntazam	1 yil
	4. Ushbu nozologiyada skrining usullari mavjud emas					
operativ davolash	-Ilizarov bo'yicha osteosintez.			+	1	1 yil
	-Ortopedik moslama implant va plastina o'rnatilgandan keyin suyak sinishilarida osteosintez.			+	1	1 yil
	-AO yoki LSP plastinasi bilan tashqi osteosintez.			+	1	1 yil
	-Intramedulyar bloklovchi shtiftlar yordamida osteosintez.			+	1	1 yil
	-Bek bo'yicha tunnelizasiya operatsiyasi.			+	1	1 yil
	-Masquet texnikasi			+	1	1 yil

Izoh: Reabilitasiya chora-tadbirlari har bir bemorga individual, kasallik bosqichi va kelib chiqqan asoratlar turiga qarab tavsiya etiladi						
Laborator tekshiruvlar	1. Qonda D vitamini tahlili		+	+	1	
Izoh: Kattalar va yosh bolalarda standart D vitamini terapiyasining past samaradorligida vitaminning yetarli dozalarini belgilash uchun qonda D vitamini darajasi aniqlanadi.						
Instrumental tekshiruvlar	1. Rentgenografiya	-	+	+	1 marta	1 yil
	...					
Izoh; davolash natijasini nazorati uchun o'tkaziladi						
Reabilitasion usullar	1. Fizioterapiya(gidroterapiya muolajalari, parafin applikasiyalari, oyoq mushaklarini elektrostimulyasiyasi)	-	+	-	har 3 oyda 1 marta	1 yil
	2. Массаж	-	+	-	har 3 oyda 1 marta	1 yil
	1. DJT	+	+	-	muntazam	1 yil
	2. Ortopedik shinalar	+	+	+	muntazam	1 yil
Izoh: Asosiy nazorat qiluvchi shifokorlar – oilaviy shifokor va ortoped, ko'rsatmaga muvofiq – fizioterapevt jalb qilinadi.						
Davolash tadbirlari (medikamentoz davo)		Uy	OShP/OP /	Stasionar	O'rtacha sutkalik	Bir kurslik

Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi	sharoitida	KTMP	sharoitida	dozirovkasi	dozirovka
1. Vitamin D	yo'riqnoma bo'yicha	+	+	-	yo'riqnoma bo'yicha	yo'riqnoma bo'yicha
2. Bisfosfonatlar	yo'riqnoma bo'yicha	+	+	-	yo'riqnoma bo'yicha	yo'riqnoma bo'yicha
...						
Izoh: vitamin D miqdori pastligida ambulator sharoitda qo'llaniladi. Dorilar dozirovkasi bemorning yoshi, vazni, komorbid holatiga qarab D vitamini defisitini davolashning mavjud standartlariga muvofiq belgilanadi.						

Mazkur klinik protokol va standartlar O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazir o'rinbosari Basitxanova E.I, Tibbiy sug'urta boshqarmasi boshlig'i Sh. Almardanov, klinik protokollar va standartlarni ishlab chiqish va joriy etish bo'limi boshlig'i Sh.R. Nurimova boshchiligida, Klinik protokollar va standartlarni ishlab chiqish va joriy etish bo'limi bosh mutaxassisi G.Djumayeva, yetakchi mutaxassisi N.Raximova tomonidan tashkiliy va uslubiy ko'magi asosida ishlab chiqilgan.